

Titel: Brev til Statsmanden Hr. Josias Leopold Bynch fra Rosentorne.

Citation: "Brev til Statsmanden Hr. Josias Leopold Bynch fra Rosentorne.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 17*, J. R. Thiele, 1772, s. 1.
Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_017-shoot-workid2_017_005.pdf (tilgået 05. december 2021)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 17

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

[↩](#)

Brev til Statsmanden

Herr

Josias Leopold Bynch

fra Rosentorne

Kiøbenhavn 1772

Trykt og findes tilkiøbs hos Johan Rudolph Thiele, boende i store Helliggeiststræde.

[2](#)

[3](#)

Optegnede i de himmelske Protokollers folierede Blades Mangfoldigheds Myriaders Paginer, der staae Geniet og Forstandens paa Ærens første Rubriqver, malede med Udødeligheds Skarlagens røde Blek, i en Slangeformig Fraktur, hine Skolemesteres Kunststykker, optaarnede som Egyptens Pyramider i alle Forskrifter, som er Begyndelsen af en Epistel eller Collect, Ungdommen til Opbyggelse, Underviisning og Nytte, i den Dædaliske Kunst, til Haandens Zirligheds Udbredelse i det umistelige og store A—B—C.

[4](#)

Men Forstandens Følgesvende ere Nid, Avind og den brandgule Misundelse, som opspærrer sin tredobbelte Halses og svælgen- Strubes dybeste Afgrunds, Hules, Nedsænkelses bundløse Hav, i Fortærelses Ødeleggelse og Beflækkelses Smitte; men i Aar ere Hvide-Roerne ikke søde.

Af saadanne og flere Aarsager, trænger mit ringe Digt til en Protections og Beskiermelses Handtering i de Indsigtsfuldes Lønkammers at overdugges af Forstandens Perledraabers Udbredelse, ligesom Koen der gaaer paa Græsset, og Faarene der ligge i Skyggen, hoppende og springende i inderlig Glæde over sin haabefulde Yngels harmoniske Bæ—æ—æ.

Mit ringe Digt om Gulde-Rødder, vil ingenlunde sætte Afsmag paa Fornuftens Kiødpølse, Lignelseviis at tale, eller paa Geniets Ragout; høit oppe imod det Udspændte, alting omhyllende Azur blaae, opskyder, den grønne yndige Spire Stængel, af den i Jordens rige Skiød sig saa liste-

[5](#)

lig skiulende, Pyramidformige, Amagernes fortienestefulde, spitsfindige Gulde-Rod.

Egenskabernes Betragtning, og Betragtningens Udvikelse, viser Forstandens Dybhed i de høie Tings Anpriselse i Hundedagene & c.

Mine Tankers Opstigelse, ophæver sig høit over den Sværm af smaae Siele, som indlænkede i Begribeligheds Kiede og Tydeligheds snævre Ring, fremslæbe en Bylt af forstaaelige og almindelige Tanker.

Nei, opsving dig min Geist! i den høie Stiils flygtige høistseende Lynilds Fart, indklæd dine Tanker i den høit travende Mandigheds Regnekappe; lad den Dumme bistergloe, over din stolte Forstands ophronede Kiempevældige Tordenslag, Slag i Slag, i Herskarers Mangfoldighed som Egyptiske Græshopper.

Dette ringe Digt dedicerer jeg Dem, min Herr Patron! det skal være en Prøve

[6](#)

paa min Forstands Uddunstninger af mit tankerige geistfulde Hav.

Det er ei skrevet for de Fornuftige, (NB. som ikkun forstaae det jævne,) kan det behage Dem, er min Fornøielse højtidelig, munter, rask og karsk, ligsom Kattekillings i de spæde og blomstrende Ungdoms Dage.

Hvad enten i Prosa eller Poesie, enten i det Høie eller Lave, — enten i Stuen eller paa Taget, — enten i Folkemængden eller i Ørken, — enten vaagende eller i søvne, — enten fastende eller rusende, — enten i Med- eller Modgang, — enten op eller ned af Bakken, — enten i Overflødighed eller Mangel, — enten i got Øl eller Covent, — enten i Flekkesild eller Østers, — enten i Putgeil eller Instinkt, — enten i Eventyr eller Alvor, — enten i Skoe eller Støvler, — enten i Vinteren eller Hundedagene, — enten i Verden eller paa Dragøe, — enten i Kritiker eller Bønnebøger, — enten i Graad eller Skierts, — enten paa langs eller tverts, — enten

[7](#)

i en liskielder eller paa Rundetaarn, — enten i det Høie eller Dybe, — enten i eller uden Kundskab, — enten paa Hovedet eller Beenene. Kort i alle Ting

skal og maa jeg vist min Tankes Styrke, Righed, Frugtbarhed, Yngelsomhed og Flittighed, Trods al Verden, trods alle Amagere med mine Gule-Rødder, om jeg end skulde, (reverenter talt,) komme beskidt derfra; da jeg altid vil beseigle min Herre, den Sandhed, at jeg er med al hengiven Æsteme

Deres

Beundrere og Tiener,

Rosentorne.

[8](#)

Et Digt om Gule-Rødder.

Hvad er det for en Sværm som hisset

stiger op?

Hvo har befæstet dig, rundcirklet Jordens

Krop?

Hvo har udregnet os den Egenskab at

være?

Hvo gav os Tænkraft og Ævne til at

lære?

Hvo dannede sig selv et nøisomt Paradiis?

Hvo vidste noget, og ei ønskede sig meer

viis?

Hvo skaber selv sin Lyst, men dræber selv

sin Glæde?

Du Mini Krokodil! — hvo lærte dig at

græde?

[9](#)

Hvor er dit Mausolee, du Artemisia?

Hvor bliver vores Nu, og hvor er Fordums Da?

Du lille Nattergal! hvo skabte dig, du

Sanger?

Hvo gjorde Jordens Skiød med alle Ting
saa svanger?

Hvo lærte dig, du Orm! at slikke Jordens
Støv?

Og slig, Hvo lærte dig, du Stud! at tygge Drøv?
Hvor er den lille Dverg, som vil med store Helte,
Den Dumrian, som vil med Kloge spende
Belte?

Hvo vil ophæve sig, — i sine Tankers
Ring,

Og sige os, hvad var, før der blev nogen Ting?

Hvo vil fortælle det, han selv ei kan begribe?

Hvo gjør sig alt for klog og kommer ei i
Knibe,

Hvo kan fortælle os om Adams Navle-
Streng,

[10](#)

Og om det Underskiørt som laae ved Evæ
Seng?

Hvo kan fortælle os hvad den Hr. Autor
hedder,

Som skriver alt Slags Snaus, om Joseph
eller Peder,

Er Fader til det Tøi, og de Misfostre
som

Belees, — pibes ud, — ved alle Kloges
Dom?

Hvo er den Machiavel, som Stater vil
omstøbe,

Og skriver som en Top, der drives af en
Svøbe?

Hvo er den Tossifex, som først tør fælde
Dom,

Men siden græder, — og naragtig sadler
om?

Hvor er Fornuftens Maal, hvor er Begrebets Sphære?

Hvo kiendte Dybets Lov og Vittighedens

Lære?

Hvo skrev vel Love for en vidbegierlig Aand? Og hvo kan holde Styr paa en utæmmet Haand?

[11](#)

Hvo sang om Junior, om den Philopatreia,

Hvis mageløse Geist, og Visdoms Peteheia,

I mange Skrifter har i Verden gjort bekiendt,

At Galskab sees best, naar den er sat paa

Prent?

Hvo giennemlæser den skinhellige Skoflikker,

Og ikke seer hvad Dyd og Klygt deri fremstikker,

Hvo slikker ei sin Mund, naar den er smurt

med Smør?

Aurora aabnede sin purpur farved Dør. Hvo lærte Maanen med sit sølvgraae Skin

at prange?

Hvo sammenskrev vel først de smukke Vægter-Sange?

Hvo har til Evæ Fod de første Tøfler

gjort?

Hvo lærte Solens Vogn at gaae som den

var smurt?

Hvo kan vel Statens Feil og Mangler best

opdage.

[12](#)

Af Tobaks-Røg og Øl, sin Visdoms Dunst uddrage?

Hvo saae vel Venus Løb igiennem Solen

ret,

Og blev derfor ei vaer, at Phoebus fik en

Plet?

Hvo kan Orions Løb paa Himmelen udgrunde?

Hvo kan i Maanen see Folk, Master, Toug,

Skibshunde?

Hvo kan vel skrive got om alle Ting i

Fleng,

Og ikke bable som en lille Poppe-Dreng? Hvo dannet Kiernens Kraft i Skallerne paa

Nødder,

Og hvo gav Vært og Kraft til ædle gule

Rødder?

O, ædle gule Rod! besiel mit Digt, min

Sang,

Kom hid, men helst naar du er tyk og

rund og lang.

Dig vil jeg vie ind min hele Livets Scene,

Til dig opofrer jeg mit hele Liv allene,

O! du, du gule Rod! du er mit Liv,

min Lyst,

[13](#)

Min Hiertens Glæde og min hele Livets

Trøst!

Amager! vidste du, hvad gulde Roden

duer,

Hvordan den Sygdom, Vee og alting underkuer,

Du for en gule Rod tog sikkert en

Dukat,

Tænk hvilken Eiendom, tænk hvilken herlig

Skat!

Kom gule Rod til mig i al min Nød og

Længsel,

Forsød min Jammerstand, forlindre al min

Trængsel,

Bestyrk min Tænkraft, opliv mit tunge

Mod,

Kort sagt; vær først og sidst du ædle gule

Rod!

Ja, vær du da nu selv i Dag hos mig

tilstæde,

Saa vil jeg i Galop, — Parnassi Top

betræde;

Thi ædle gule Rod! du kan min matte

Siel

Forfriske, — ja paa nye forskaffe Livets

Vel.

[14](#)

Saa skal du, gule Rod! mit Liv, min
Lykke være,
Mit Zithar stemmes skal allene til din
Ære,
O Bynch, o gule Rod! jeg evig ære
skal,
Om jeg end plantet blier iblant Kaalhovders
Tal.

[15](#)

P.S. Skulde Læserne opholde sig over dette Digt, og formodentlig ville sige: at Udtrykkene ei passe til Materien, da beraaber jeg mig paa Hr. Bynchs Digt om Friheden, en saa værdig Forgjænger lærer mig at bruge den Frihed, at være sin Materies Herre, og ei at lade sig tvinge af Hovedsagen. —

Hvor mange smukke Billeder indeholder ei hans Digt om Friheden? Hvo tør laste det, og mon ei saa vel Slutningen som Begyndelsen handler om Frihed, og mon ei Slutningen og Begyndelsen af mit Digt handler om gule Rødder? — Det er mig Trøst nok at det er ad Modum. Det er nok jeg forstaaer det selv, det er ei sagt alle skal begribe det.

Jeg har dediceret det til Hr. Bynch, just fordi hans Tankekraft og Dybsindighed behager mig frem for alle andre store

[16](#)

Skribentere, og hvis Mønster jeg nøie har søgt at efterligne.

Hans Dom er mig mere end hele Verdens, og naar det allene behager ham, er jeg rolig for de Fornuftige, enten de hade eller elske mit Skrift. Det er ei sagt jeg skriver for dem, jeg skriver kun for de som forstaae mig, og det, det gjør min Hr. Patron.

Af

Rosentorne.